Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.2.1.2023

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo[1] dotyczące oświadczenia Senatora RP Pana Wadima Tyszkiewicza *w sprawie wzorów kart urodzenia i zgonu*, złożonego 27 grudnia 2023 r. na wstępie pragnę wskazać, że szczegółowe informacje dotyczące wprowadzonych zmian w przedmiotowym zakresie, zostały przedstawione w odpowiedzi[2] na wcześniejsze wystąpienie Pana Senatora w podobnej sprawie.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że omówione zmiany (uchwalone w 2014 r.) dotyczą kart urodzenia i martwego urodzenia oraz karty zgonu, czyli dokumentów wystawianych przez pracowników/lekarzy zatrudnianych przez podmioty prowadzące działalność leczniczą. Stąd w zakresie przedmiotowych przepisów prawa właściwym zarówno do zmiany, jak i podejmowania inicjatywy legislacyjnej pozostaje resort zdrowia, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, wydał rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2023 r. *w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia*[3] oraz w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i ministrem właściwym do spraw informatyzacji, rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2023 r. *w sprawie wzoru karty zgonu*[4].

Istotą powyższych zmian są rozwiązania dotyczące bezpośrednio podmiotów wykonujących działalność leczniczą/lekarzy, a nie kierowników urzędów stanu cywilnego realizujących czynności związane z rejestracją stanu cywilnego. Sam proces sporządzania aktów urodzeń i zgonów pozostał bez zmian, jakkolwiek ww. przepisy prawa wpływają w pewnym stopniu na funkcjonowanie urzędów stanu cywilnego.

Zmianie uległa postać karty urodzenia/martwego urodzenia z papierowej na elektroniczną, co z perspektywy kierowników urzędów stanu cywilnego, należy uznać za korzystną z punktu widzenia objętości akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego przechowywanych w postaci papierowej w zasobach urzędu stanu cywilnego oraz podnoszonej od lat potrzeby ograniczania liczby dokumentów papierowych.

[1] z 3 stycznia 2024 r., sygn. BPS/043-04-38/23
[2] pismo z 11 stycznia 2024 r.
[3] Dz. U. poz. 2733
[4] Dz. U. poz. 2734

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

Natomiast karta zgonu w zakresie zawartych w niej danych, po 1 stycznia 2024 r., w części przeznaczonej do rejestracji stanu cywilnego nie uległa zmianie i tym samym wprowadzone modyfikacje nie wpływają na proces rejestracji zgonu.

Niezależnie od powyższego pragnę wyjaśnić, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (SWiA), w ramach uzgodnień międzyresortowych, opiniowało przedmiotowe projekty rozporządzeń Ministra Zdrowia. Zgłoszone uwagi, co do zasady, zostały uwzględnione. Informuję również, że wskazane w wystąpieniu Pana Senatora karty są dokumentami wystawianymi przez upoważnionych pracowników podmiotów prowadzących działalność leczniczą/lekarzy, potwierdzającymi zaistniałe zdarzenia o charakterze medycznym. W związku z powyższym ich treść oraz forma zewnętrzna pozostają w gestii Ministra Zdrowia, jako organu centralnego w zakresie ochrony zdrowia. Ponadto – jak wskazał Minister Zdrowia w Ocenie Skutków Regulacji do projektów przedmiotowych rozporządzeń – ze względu na ich techniczny charakter polegający na określeniu wzorów karty urodzenia, martwego urodzenia oraz karty zgonu, uwzględniających konkretny zakres danych, określony w *ustawie* oraz w ustawie *o cmentarzach i chowaniu zmarłych*, projekty, w ramach konsultacji publicznych i opiniowania, zostały udostępnione na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji.

Odnosząc się z kolei do kwestii przygotowania rozwiązań informatycznych służących zapewnieniu procesu sporządzania aktów urodzeń i zgonów na podstawie nowych wzorów kart urodzenia i zgonu, uprzejmie informuję, że organem odpowiedzialnym za utrzymanie i rozwój rejestru stanu cywilnego, w celu realizacji zadań określonych w *ustawie*, jest minister właściwy do spraw informatyzacji.

W ramach sprawowanego przez Ministra SWiA merytorycznego nadzoru nad wojewodami w zakresie procesu rejestracji stanu cywilnego pragnę podkreślić, że zasady sporządzenia aktu urodzenia i zgonu nie uległy zmianie po 1 stycznia 2024 r., tym samym nie zachodziła konieczność dostosowywania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego do nowo obowiązujących przepisów prawa w powyższym zakresie (jedyną zmianą w obrębie rejestru stanu cywilnego, która powinna zostać wdrożona jest dostosowanie formatek służących przekazywaniu statystyki służbom statystyki publicznej).

Jednocześnie informuję, że przed dniem wejścia w życie zmian uchwalonych w 2014 r. oraz rozporządzeń Ministra Zdrowia dotyczących wzorów kart urodzenia, martwego urodzenia oraz zgonu, Ministerstwo SWiA skierowało do urzędów wojewódzkich cztery pisma okólne informujące o wejściu w życie wzmiankowanych regulacji. W korespondencji przedstawiono kluczowe informacje na temat oczekujących na wejście w życie przepisów prawa oraz praktyczne wskazówki odnośnie do ich stosowania.

Dodatkowo w ww. pismach Ministerstwo SWiA zwróciło się z prośbą o bieżące monitorowanie, zwłaszcza w początkowym okresie obowiązywania omawianych

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

przepisów prawa, prawidłowości i terminowości rejestracji zdarzeń naturalnych (urodzeń i zgonów) w podległych urzędach stanu cywilnego. Poproszono również o niezwłoczne zgłaszanie wszelkich ewentualnie dostrzeżonych problemów lub zdiagnozowanych nieprawidłowości/trudności.

Pragnę zapewnić, że Ministerstwo SWiA monitoruje wpływ rozwiązań obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. na prawidłowość i terminowość rejestracji zdarzeń naturalnych (urodzeń, zgonów) oraz dokłada wszelkich starań, aby zagwarantować ciągłość i płynność prowadzenia rejestracji stanu cywilnego.

Odnosząc się do kwestii obowiązku przekazywania przez kierownika urzędu stanu cywilnego danych statystycznych do Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) uprzejmie wyjaśniam, że zarówno w obowiązującym do 1 stycznia 2024 r., jak i obecnym stanie prawnym, kierownik urzędu stanu cywilnego był i jest zobowiązany do przekazywania danych statystycznych (dotyczących zgonu i osoby zmarłej), po rejestracji zgonu, służbom statystyki publicznej w postaci elektronicznej oraz papierowej. Zgodnie z ustawą *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* podmioty wykonujące działalność leczniczą mają obowiązek przekazywania służbom statystyki publicznej „danych" zawartych w karcie zgonu przeznaczonych dla potrzeb statystyki publicznej (z części III karty zgonu). Dodatkowo ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. *o statystyce publicznej*[5] oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2023 r. *w sprawie programu badań statystycznych na rok 2024*[6] określają – poza elektronicznym przekazywaniem danych wynikających z ustawy *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* przez lekarzy – obowiązek przekazywania przez urzędy stanu cywilnego w postaci papierowej kopii części I oraz oryginału części III karty zgonu. Na stronach 606-607 (*lp. 22 – dane dotyczące cech osoby zmarłej*) w kolumnie 6 (*Poziom agregacji, postać i forma danych, miejsce przekazania danych*) załącznika do ww. rozporządzenia Rady Ministrów określono, że są przekazywane *„Dane jednostkowe w postaci elektronicznej; zbiór danych; serwer centralny GUS"* oraz *„Dane jednostkowe w postaci papierowej – dotyczy wyłącznie kopii części I i oryginału części III karty zgonu; zbiór danych; Urząd Statystyczny w Olsztynie"*.

Powyższe rozwiązanie dotyczące przekazywania papierowej postaci III części karty zgonu zostały wprowadzone zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawcy, tj. GUS, w uzgodnieniu z Ministerstwem Zdrowia oraz przy udziale ówczesnego Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci, w celu zagwarantowania realizacji potrzeb państwa w zakresie badań statystycznych prowadzonych przez GUS w kluczowych obszarach funkcjonowania państwa.

[5] Dz. U. z 2023 r. poz. 773
[6] Dz. U. poz. 2747

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

Wskazać również należy, że przepisy *ustawy* oraz ustawy *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* jednoznacznie przesądzają, że do kierownika urzędu stanu cywilnego trafia karta zgonu (rozumiana jako jeden integralny dokument składający się z trzech części), której część I stanowi podstawę rejestracji zgonu i jest włączana do akt zbiorowych do aktu zgonu.

Uwzględniając fakt, że po 1 stycznia 2024 r. – pod kątem merytorycznym – proces rejestracji urodzenia i zgonu nie uległ zmianie, w ocenie Ministerstwa SWiA, w przedmiotowym obszarze, nie były wymagane szczególne przygotowania po stronie urzędów stanu cywilnego. Jednocześnie informuję, że do Ministerstwa SWiA nie wpływały zgłoszenia od wojewodów (bezpośrednio nadzorujących kierowników urzędów stanu cywilnego) o braku przygotowania urzędów stanu cywilnego do uchwalonych w 2014 r. przepisów prawa. Natomiast dotychczasowe inicjatywy legislacyjne dotyczące przesuwania terminu wejścia w życie przedmiotowych regulacji były podejmowane przez Ministra Zdrowia ze względu na przyczyny pozostające po stronie tego resortu.

Niemniej we wspomnianej wcześniej korespondencji skierowanej do urzędów wojewódzkich Ministerstwo SWiA poinformowało – w trybie nadzorczym – o mających obowiązywać od 1 stycznia 2024 r. regulacjach prawnych również w powyższym zakresie.

Podkreślić należy, że Ministerstwo SWiA nie było inicjatorem zmian zaproponowanych przez GUS, a uwzględniając fakt, że kierownik urzędu stanu cywilnego, w obowiązującym do 1 stycznia 2024 r. stanie prawnym, przekazywał w formie papierowej kopię karty zgonu do Urzędu Statystycznego w Olsztynie, to rozwiązanie wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów *w sprawie programu badań statystycznych na rok 2024* nie wiąże się z nałożeniem na kierowników urzędów stanu cywilnego dodatkowego zadania, w szczególności uwzględniając fakt, że część III karty zgonu przekazywana ma być w oryginale i nie ma potrzeby nawet wykonywania jej kopii. W opinii Ministerstwa SWiA określona procedura przekazywania przez kierownika urzędu stanu cywilnego danych związanych z rejestracją zgonu (kopia części I karty zgonu) oraz oryginału części III karty zgonu, która – jak wynika literalnie z jej treści – jest przeznaczona dla potrzeb statystyki publicznej musi również uwzględniać potrzeby państwa w zakresie badań statystycznych prowadzonych przez GUS w kluczowych obszarach funkcjonowania państwa.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga fakt, że w ww. procesie kierownik urzędu stanu cywilnego, jako samodzielny organ powołany do prowadzenia rejestracji stanu cywilnego, stanowi ważne ogniwo, od którego w szczególności wymaga się wyjątkowej staranności w wykonywaniu ustawowych zadań mających zagwarantować zapewnienie realizacji nadrzędnego celu, jakim jest niezakłócona rejestracja stanu cywilnego. Natomiast zadaniem państwa i administracji publicznej jest nienakładanie na obywatela (często pogrążonego w żałobie z uwagi na trudną sytuacją życiową w jakiej się znalazł) dodatkowych

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

obowiązków będących efektem wdrażania nowych rozwiązań prawnych. Działania organów administracji publicznej każdego szczebla powinny być zgodne nie tylko z obowiązującymi przepisami prawa, ale również nakierowane na jednolite i szybkie załatwianie spraw określonego rodzaju, z uwzględnieniem słusznego interesu obywatela.

Nadmieniam, że Ministerstwo SWiA we wspomnianych pismach okólnych wskazywało na zasadność rozważenia wypracowania przez kierowników urzędów stanu cywilnego optymalnego modelu współpracy[7] z podmiotami leczniczymi na gruncie nowych przepisów prawa, tak aby obywatel nie ponosił negatywnych konsekwencji zmian.

Dla celów wyłącznie faktograficznych uprzejmie wskazuję, że prace legislacyjne nad rozporządzeniem Ministra Zdrowia *w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia* oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia *w sprawie wzoru karty zgonu* zostały ukończone odpowiednio 6 i 7 grudnia 2023 r. Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie *wzoru karty zgonu* został podpisany „w porozumieniu" przez ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji 7 grudnia 2024 r. Ostatecznie ww. rozporządzenia opublikowano w Dzienniku Ustaw 20 grudnia 2023 r.

Jednocześnie nadmieniam na marginesie, że Ministerstwo SWiA będzie dążyło do wypracowywania (wspólnie z właściwymi resortami) kompleksowych rozwiązań informatycznych zapewniających: efektywny obieg dokumentów, ułatwienia dla obywateli oraz ergonomię pracy kierownika urzędu stanu cywilnego, co stanowi naturalną konsekwencję procesu informatyzacji obszaru rejestracji stanu cywilnego.

Z poważaniem

z up. Tomasz Szymański
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Signed by / Podpisano przez:
Tomasz Józef Szymański
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Date / Data: 2024-02-05 12:32

Otrzymuje:
Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

[7] która do 1 stycznia 2024 r. funkcjonowała na bazie doświadczeń zebranych na przestrzeni lat w oparciu o dokumenty papierowe

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska